

АУДИТ ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ: МЕТА ТА ЗАВДАННЯ

PURPOSE AND TASKS OF THE AUDIT OF RECEIVABLES

БІЛОЗУБ О.О., ДРЕВАЛЬ П.О., СІКЕТІНА Н.Г.*
Харківський національний технічний університет
сільського господарства імені Петра Василенка

Окреслення мети та завдань обліку дебіторської заборгованості є одним з найбільш складних та суперечливих питань, що зумовлено проблемою неплатежів. Питання удосконалення обліку та аудиту дебіторської заборгованості на сьогодні залишаються недостатньо дослідженими. Дослідженням встановлено основні задачі, що повинні бути вирішені в процесі аудиту дебіторської заборгованості та окреслено напрями удосконалення обліку та аудиту дебіторської заборгованості.

Ключові слова: *аудит, дебіторська заборгованість, мета аудиту, завдання аудиту.*

Defining the purpose and objectives of accounting for receivables is one of the most complex and controversial issues due to the problem of non-payment. The issue of improving accounting and auditing accounts receivable to date remain insufficiently researched. The research identifies the main tasks to be solved in the process of auditing receivables and outlines directions for improving the accounting and auditing of accounts receivable.

Key words: *audit, receivables, purpose of audit, audit tasks.*

Постановка проблеми у загальному вигляді. Від початку формування ринкових відносин в Україні і донині існує чимало актуальних нерозв'язаних питань, пов'язаних з обліком та аудитом дебіторської заборгованості. Це обумовлює постійний перегляд нормативних актів і регламентуючих документів, вироблення нових шляхів удосконалення організації та методики обліку і аудиту дебіторської заборгованості.

Стан розрахунків з дебіторами на вітчизняних підприємствах є напруженим, що виявляється у значних сумах заборгованості і тривалих термінах її погашення. Окреслення мети та завдань аудиту дебіторської заборгованості є одним з найбільш складних та суперечливих питань, що зумовлено проблемою неплатежів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Значний внесок у розгляд проблем теорії та практики обліку та аудиту дебіторської заборгованості зробили вітчизняні та закордонні дослідники, такі як: Ф.Ф. Бутинець, Т.Г. Маренич, Б.Ф. Усач, І.В. Ткаченко та інші. Але питання удосконалення обліку та аудиту дебіторської заборгованості на сьогодні залишаються недостатньо дослідженими.

Формулювання цілей статті. Окреслити мету та проаналізувати завдання проведення аудиту дебіторської заборгованості задля правильності відображення у звітності підприємства інформації про дебіторську заборгованість.

Виклад основного матеріалу дослідження. Аудит дебіторської заборгованості є засобом, що може визначити її достовірне відображення у фінансовій звітності, сприяти підвищенню якості зібраної інформації, прозорості та достовірності даних щодо розрахункових операцій з дебіторами підприємства. Мета аудиту дебіторської заборгованості – підтвердити інформацію щодо повноти, достовірності, законності та правильності відображення в обліку та своєчасність розрахунків з дебіторами, а також установити дотримання підприємством вимог П(С)БО 10 «Дебіторська заборгованість». Предмет аудиту дебіторської заборгованості – господарські процеси та операції, пов'язані з розрахунками підприємства з дебіторами, а також відносини, що виникають при цьому на підприємстві та за його межами [1].

Мета аудиту відповідно до МСА 200 «Загальні цілі незалежного аудитора та проведення аудиту відповідно до Міжнародних стандартів аудиту» полягає у висловленні аудитором

* Науковий керівник – Рижикова Н.І., д.е.н., доцент

незалежної професійної думки щодо правильності відображення у звітності підприємства інформації про дебіторську заборгованість.

В процесі аудиту дебіторської заборгованості повинні бути вирішені наступні основні задачі [2]: перевірка дотримання порядку документального відображення виникнення дебіторської заборгованості; підтвердження наявності внутрішнього контролю за відсутністю викривлення даних при відображенні показників на рахунках бухгалтерського обліку та фінансової звітності; підтвердження відповідності оформлених бухгалтерських операцій діючим нормативним актам; перевірка наявності інвентаризації розрахунків відповідно до облікової політики підприємства та вимог законодавства; контроль своєчасності погашення дебіторської заборгованості.

Об'єктами аудиту дебіторської заборгованості є [3]: П(С)БО, якими керується підприємство при веденні обліку розрахунків з дебіторами; бухгалтерські рахунки, а також будова аналітичних рахунків з обліку дебіторської заборгованості; порядок проведення інвентаризації розрахунків; порядок нарахування резерву сумнівних боргів; форми бланків документів, реєстрів обліку, звітності; форми бланків векселів, цінних паперів; терміни подання документів до бухгалтерії для пред'явлення рахунків, векселів.

Важливою є програма аудиторської перевірки та вибору аудиторських процедур, доречних в кожному конкретному випадку аудиту довгострокової та поточної дебіторської заборгованості. Слід зазначити, що на сьогодні немає типової програми аудиту, яка б відповідала сучасним вимогам якісного проведення аудиту дебіторської заборгованості. Як правило, програма включає тільки перелік аудиторських процедур, які необхідно здійснити, виконавця, термін перевірки та індекс робочого документа.

Таким чином, удосконалення обліку та аудиту дебіторської заборгованості необхідно здійснювати у таких напрямках [4]: удосконалення нормативного забезпечення обліку дебіторської заборгованості на підприємстві; здійснення подальшої гармонізації бухгалтерського та податкового обліку в частині формування резерву сумнівних боргів, обліку сумнівної та безнадійної дебіторської заборгованості; створення відділу внутрішнього контролю за сумнівною та безнадійною заборгованістю; забезпечення своєчасного контролю співвідношення дебіторської та кредиторської заборгованості; визначення та підтримка оптимального розміру дебіторської заборгованості.

Отже, удосконалення обліку та аудиту дебіторської заборгованості за наведеними напрямами має сприяти підвищенню їх ефективності. Це забезпечить своєчасність, повноту та юридичну обґрунтованість розрахунків з дебіторами як запоруку успішного розвитку, стабільності та стійкості вітчизняних підприємств у сучасних ринкових умовах.

Література.

1. **Немченко В.В.** Аудит (Основи державного, незалежного професійного та внутрішнього аудиту): [підручник] / **В.В. Немченко, О.Ю. Редько.** – К.: Центр учбової літератури, 2012. – 540 с.
2. **Давидова Г.М.** Аудит: [підручник] / **Г.М. Давидова, М.В. Кужельний.** – К.: Знання, 2009. – 495 с.
3. **Буфатіна І.** Облік дебіторської заборгованості / **І. Буфатіна** // Все про бухгалтерський облік. – 2010. – № 52. – С. 41-45.
4. **Горбачова О.М.** Облік і аналіз дебіторської заборгованості: проблеми та шляхи їх вирішення / **О.М. Горбачова, А.В. Лахай** // Торгівля і ринок. – 2010. – № 30. – Т. 2. – С. 392. – 399.
5. **Євлаш Т.** Методичні підходи до удосконалення класифікації дебіторської заборгованості / **Т. Євлаш** // Економ. аналіз. – 2010. – № 5. – С. 255-258.
6. **Маренич Т.Г.** Бухгалтерський облік у схемах і таблицях: [навч. посіб.] в 2-х ч. / **Т.Г. Маренич.** – Харків: Міськдрук, 2011. – Ч. 2. – 190 с.

